

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЗМІСТУ ДЕЯКИХ ПРОЕКТІВ, ЯКІ БУЛИ ЗДІЙСНЕНІ АБО ЗАДУМАНІ ЗА ПІДТРИМКИ ІНСТИТУТУ «ВІДКРИТЕ СУСПІЛЬСТВО»

1. Розробка довідкового посібника для тих, хто займається питаннями відкритого доступу. Консультативна група SPARC розробила посібник по створенню бізнес-планів для перетворення підписних журналів на журнали відкритого доступу і посібник по розробці бізнес-планів для створення нових журналів відкритого доступу (<http://www.soros.org/openaccess/oajguides/index.shtml>). Для отримання докладнішої інформації, будь ласка, читайте наш прес-реліз (<http://www.arl.org/sparc/core/index.asp>).

2. Створення довідкового покажчика журналів відкритого доступу, який складений і розміщений на сайті бібліотеки Університету Лунда (<http://www.lub.lu.se/lucerp/activities/doi/index.html>). Для отримання докладнішої інформації, будь ласка, читайте наш прес-реліз: (http://www.doi.org/documents/press-release_030214_en.html).

3. Пілотний проект, метою якого є надання допомоги в публікації статей в журналах відкритого доступу авторам, що проживають в країнах з активною присутністю філіалів Інституту «Відкрите Суспільство». У цьому пілотному проекті беруть участь 40 журналів відкритого доступу. Програма продовжена в 2003 році (<http://www.soros.org/openaccess/grants.shtml>).

4. Пілотний проект, який підтримує колективне членство організацій в Інтернет видавництві BioMed Central (BMC). Цей проект дозволяє авторам, що працюють в таких організаціях, публікувати свої статті у виданнях BMC без оплати пов'язаних з публікацією послуг. Організації і установи в країнах з активною присутністю Інституту «Відкрите Суспільство» можуть звернутися для отримання такої допомоги (<http://www.soros.org/openaccess/grants.shtml>).

5. Практичний семінар для обговорення журналів відкритого доступу з видавцями наукової літератури. Інститут Відкрите Суспільство був спонсором проведеного у вересні 2002 року у Великобританії семінару для членів Асоціації наукових і професійних видавців, що знаходилася там (<http://www.alpsp.org/s130902.htm>).

6. Конференція співробітників Академій наук про переваги відкритого доступу у видавничій справі. Конференція була проведена в Будапешті, з 16 по 18 січня 2003 року. У конференції взяли участь співробітники 24 Академій наук з країн колишнього Радянського Союзу, Центральної і Східної Європи і Китаю (<http://www.soros.org/openaccess/meeting.shtml>).

7. Подання підтримки тим людям, які беруть участь і виступають на міжнародних конференціях з метою розповсюдження інформації і знань про переваги відкритого доступу. OSI надав допомогу в організації таких виступів на різного рівня міжнародних конференціях, включаючи II практичний семінар за ініціативою відкритих архівів (семінар проходив в Європейському центрі ядерних досліджень CERN: <http://library.cern.ch/Announcement.htm>) і Першу Скандинавську конференцію з наукового спілкування: <http://www.lub.lu.se/ncsc2002/>).

8. Розробка інформаційної системи Academic Contributor Information System (ACIS), яка забезпечить створення реляційних dataset авторів, їх статей і організацій. Така інформація допоможе розповсюдити знання і розуміння переваг колективних сховищ інформації. Інститут «Відкрите Суспільство» розробляє цей проект спільно з факультетом інформації і бібліотечної справи Palmer School of Library and Information Science at Long Island University (<http://acis.openlib.org/>).

9. Безкоштовний онлайн-овий бюлетень з питань освіти (Free Online Scholarship newsletter), який видавав Пітер Зубер (Peter Suber) за підтримки OSI (<http://www.earlham.edu/~peters/fos/index.htm>).

10. У стадії розробки знаходиться посібник користувача програмного забезпечення Eprints2 для використання його в рамках Ініціативи по відкритому доступу до архівів. Цей посібник допоможе створювати колективні сховища інформації (repositories).

ПРОПОЗИЦІЇ БУДАПЕШТСЬКОЇ ІНІЦІАТИВИ «ВІДКРИТИЙ ДОСТУП»

Підпишіться на розсилку Форуму BOAI: <http://www.soros.org/openaccess/forum.shtml>.

Розкажіть всім про Будапештську ініціативу. Запропонуйте своїм колегам і організаціям, в якій працюєте, поставити свій підпис під ініціативою: <http://www.soros.org/openaccess/sign.shtml>.

Обговоріть з колегами проекти відкритого доступу, які перешкоди до реалізації цієї ініціати-

тиви існують у Вашій організації або галузі знань. Напишіть про це. Вітайте прогресивне, відкрито називайте те, що заважає, відповідайте скептикам, що сумніваються, освічайте нове покоління дослідників.

Якщо Ви поки не берете участь у проекті «Відкритий доступ», можливо, Вам варто приєднатися до нас, або почати свій власний проект?

Ми хочемо, щоб Ви пам'ятали, що BOAI (Будапештська ініціатива «Відкритий доступ») не просто декларація. BOAI – це жива і діюча ініціатива, яка об'єднує тих, хто її вже підписав, і що привертає нових прихильників, зацікавлених в її розвитку. Подумайте про створення архівів відкритого доступу в своїй організації. Допоможіть відкрити новий журнал відкритого доступу, або реорганізувати традиційний підписний журнал за

принципом журналу відкритого доступу. Заархівуйте свої матеріали, умовте колег робити те ж саме і переконайте керівництво своєї організації сприяти і допомагати розвитку цієї ініціативи. Якщо Вам цікаво дізнатися, які ще ідеї і пропозиції вже були висловлені для пропаганди ініціативи, будь ласка, почитайте список BOAI (<http://www.soros.org/openaccess/help.shtml>) і <http://www.soros.org/openaccess/sign.shtml>).

БЕРЛІНСЬКА ДЕКЛАРАЦІЯ ПО ВІДКРИТОМУ ДОСТУПУ ДО НАУКОВОГО І ГУМАНІТАРНОГО ЗНАНЬ (20-22 жовтня 2003 року, Берлін, Німеччина)

Вступ

Інтернет фундаментально змінив практичні та економічні реалії в розповсюдженні наукового знання та культурної спадщини. В даний час він надає шанс скласти глобальне і інтерактивне уявлення про людські знання, включаючи культурну спадщину, і гарантувати всеосяжний доступ до нього.

Ми усвідомлюємо зобов'язання, які пов'язані з викликами Інтернету як нового функціонального середовища для розповсюдження знання. Очевидно, що ці зміни зможуть значно модифікувати природу наукових публікацій і існуючої системи гарантії їх якості.

У відповідності з духом Будапештської ініціативи Відкритого доступу, Хартії онлайнної європейської культурної спадщини (European Cultural Heritage Online) і Заяви по відкритому доступу до публікацій (Bethesda Statement on Open Access Publishing), ми підписуємо Берлінську декларацію, щоб просувати Інтернет як функціональний інструмент бази глобального наукового знання і його втілення в людській діяльності, і визначити заходи, яких потребує науковий менеджмент, науково-дослідні інститути, фінансові агентства, бібліотеки, архіви і музеї.

Мета

Наша місія розповсюдження знання буде не повною, якщо інформація не є широко і надійно доступною для суспільства. Нові можливості в розповсюдженні знання не тільки через традиційні носії, але і через Інтернет в рамках нової парадигми відкритого доступу, повинні бути підтримані. Ми визначаємо відкритий доступ як всеосяжне джерело людського знання і культурної спадщини, яке було заздалегідь схвалене науковим співтовариством.

Для того, щоб реалізувати бачення глобального і доступного представлення знання, майбутня Web повинна бути стійкою, інтерактивною і прозорою. Зміст і програмні інструменти повинні бути вільно доступними і сумісними.

Визначення внеску у відкритий доступ

Організація відкритого доступу як важливої процедури вимагає активних зобов'язань і внесків від кожного виробника наукового знання і утримувача культурної спадщини. Внески у відкритий доступ включають результати оригінальних наукових досліджень, первинні дані і метадані, першоджерела, цифрове представлення живописних і графічних матеріалів, навчальних мультимедійних матеріалів.

Внески у відкритий доступ повинні задовольняти двом умовам:

1. Автори і утримувачі авторських прав таких внесків повинні гарантувати всім користувачам вільний, безповоротний, всеосяжний і справедливий доступ до використання, розподілу, передачі і демонстрації опублікованих робіт; готувати і розподіляти вторинні роботи в будь-якому цифровому середовищі для відповідальних цілей; представляти атрибути авторських прав (стандарті наукового співтовариства продовжуватимуть забезпечувати механізм захисту авторських прав і відповідальне використання опублікованих робіт, як це має місце зараз), а також право виготовляти невелику кількість друкарських копій для персонального використання.

2. Повна версія роботи і всі додатки, включаючи копію дозволу, як вказано вище, повинні бути розміщені у відповідному стандартному електронному форматі, принаймні в одному онлайнному репозитарії (таким чином опубліковані), в якому використовуються відповідні технічні стандарти (сумісні з визначеннями Протоколу Ініціативи Архівів відкритого доступу) і який підтримується академічним інститутом, науковим співтовариством, урядовим агентством або іншою авторитетною організацією, яка прагне відкритого доступу, необмеженого розподілу, оперативності і тривалої архівації.

Підтримка переходу до парадигми електронного відкритого доступу

Наші організації зацікавлені в подальшому просуванні нової парадигми відкритого доступу,